

OMRÅDESBESTÄMMELSER FÖR NORNS BRUK I HEDEMORA KOMMUN DALARNAS LÄN

Upprättade 9 juli 1992
Reviderad 24 oktober 1992

Lennart Andersson
Stadsarkitekt

SYFTE

Områdesbestämmelserna har framtagits för att möjliggöra ett bevarande av den riksintressanta miljön vid Norns bruk i enlighet med översiktsplan och bevarandeplan för Hedemora kommun.

HISTORIK

Den första hyttan vid Norn anlades 1628 av två finnar. Den låg vid Stora Norns utlopp ca 1 km sydväst om dagens samhälle. Först på 1760-talet flyttades hyttan till sin nuvarande plats. Då fanns här redan den ännu bevarade hammarsmedjan (byggd 1688), den gamla herrgården (1682-1700), smedsbyggnaden (1699) samt kapellet (1759). Anläggningen växte snabbt och moderniserades i många omgångar. Vid mitten av 1800-talet var Norns bruk socknens största industri. År 1870 byggdes den nuvarande rostugnen. År 1874 uppgick Norn jämte bruket i bl.a Vikmanshyttan, Turbo och Prästhyttan i det nybildade Larsbo-Norns AB. Transporterna har alltid varit ett problem till detta avlägset belägna bruk och svårigheterna att konkurrera med bättre placerade bruk blev allt tydligare. Stångjärnssmidet lades ned 1868, medan tackjärnstillverkningen fortsatte till 1915. 1966 kom Norn i Bergslagens ägo. År 1969-70 restaurerades hyttan och en trappa byggdes som möjliggör uppstigning till hyttkransen.

LÄGET IDAG

De flesta byggnaderna är ännu bevarade i Norn och har underhållits på ett mycket föredömligt sätt av Bergslaget. I stort är det endast kolhusen som har försvunnit. Ingen avvikande bebyggelse har tillkommit. Miljön har ett så stort värde att den klassats som riksintresse av riksantikvarieämbetet.

Miljön är pedagogiskt lättillgänglig och ett populärt utflyktsmål. Skyltar har satts upp som berättar om bruket och de olika byggnaderna.

Fråga har väckts om byggnadsminnesförklaring av bruket och är under utredning hos länsstyrelsen.

Generellt strandskydd gäller inom området.

PLANLÄGE

ÖVERSIKTSPLANEN

Översiktsplanen säger:

”Inom Norns bruk ska kulturminnesvårdens intressen prioriteras.

Bebyggelsen i Norns bruk bör behållas intakt. Ingen ny bebyggelse bör tillkomma inom bruksområdet och tillbyggnader och andra förändringar av miljön bör behandlas mycket restriktivt.”

OMRÅDESBESTÄMMELSER

GRUNDDRAGEN I MARKENS ANVÄNDNING

Området utgör en värdefull kulturmiljö. Åtgärder får ej vidtas som kan skada miljön.

UTFORMNING AV ALLMÄN PLATS

Grusbeläggning ska bibehållas på vägar inom området.

SKYDDSBESTÄMMELSER

För område markerat med q₁ skall gälla:

- ny bebyggelse kommer ej att tillåtas.
- ändring av en byggnad får inte förvanska dess karaktär eller anpassning till omgivningen.
- byggnader får ej rivas.

För område markerat med q₂ skall gälla:

- ny bebyggelse kommer ej att tillåtas inom vägnära eller strandskyddade områden.

UTÖKAD LOVPLIKT

För områden q₁ och q₂ gäller att lovplikten utökas till att gälla även följande:

- tillbyggnad av en- och tvåbostadshus, uthus, garage och andra mindre komplementbyggnader.
- uppförande eller tillbyggnad av ekonomibygnader för jordbruk eller därmed jämförliga näringar samt åtgärder som väsentligt förändrar utseendet på ekonomibygnader.
- ändring av tak- eller fasadmateriell samt ändring av färgtyp och kulör.
- sådan ändring av fönster och dörrar som avsevärt påverkar byggnadens utseende.
- uppsättning av skyltar eller belysningsanordningar.

För område q₁ med undantag av fastigheten Norn 1:89 gäller även att lovplikten utökas till att gälla:

- fällning av större träd.

Områdesbestämmelserna är upprättade enligt Plan- och Bygglagen (PLB)

	Instans	Datum
Godkänd för samråd	BN	1991-06-19
Godkänd för utställning	BN	1992-08-31
Godkänd för antagande	BN	1992-10-28
Godkänd för antagande	KF	1993-02-25
Laga kraft	LS	1993-03-19